

11 - Khuân tảng đá

Cụ già khuân tảng đá

Trời nhá nhem tối. Tôi thấy một ông cụ già hì hục khuân một tảng đá, nhấc lên, để xuống đến bốn năm lần, mới đem được từ giữa đường, đến chỗ bụi cây mà bỏ đấy. Tôi lấy làm lạ, chạy lại hỏi, thì ông cụ vừa thở vừa nói rằng: "Lão đi lỡ vấp phải tảng đá này, sây cả chân đau lắm. Nên lão khuân bỏ vào đây, sợ cú để đấy, lại có người vấp nữa chằng".

Tôi thấy nói, lấy làm nghi. Ông cụ già chịu nhọc mình một chút, để đỡ cho người đi đêm trên con đường không vấp phải tảng đá, cũng là một việc làm phúc đáng khen vậy.

Ta nên giúp đỡ lẫn nhau.

12 - Nội thuộc nước Tàu.

Nước ta ngày xưa gồm cả xứ Bắc kỳ và phía bắc xứ Trung kỳ bây giờ. Về phía bắc thì có nước Tàu, là một nước lớn hơn và hùng cường hơn nước ta.

Có một đạo quân Tàu sang đánh chiếm nước ta rồi sát nhập vào đất Tàu: từ đó nước ta phải nội thuộc nước Tàu trong hơn một nghìn năm. Những quan lại Tàu sang cai trị nước ta thường là tàn bạo tham lam cả. Bởi vậy người nước ta nhiều lần nổi lên đánh đuổi người Tàu đi, khi thì thất bại, khi thì thành công nhưng chẳng được bao lâu. Đến thế kỷ thứ 10, nhân bên Tàu nội loạn, có người thủ lĩnh Việt Nam tên là Ngô Quyền khởi nghĩa đánh đuổi quân Tàu đi, từ đó nước ta mới được tự chủ.

Người Tàu lúc nào cũng âm mưu xâm chiếm nước ta.

13- Ông tôi.

Ông kể chuyện cho cháu nghe.

Ông tôi năm nay đã ngoài sáu mươi tuổi. Đầu râu tóc bạc, da đã nhăn, má đã lõm, lưng đã còng, đi đâu phải chống gậy.

Ông tôi không phải làm việc gì nặng nhọc nữa. Thường ở nhà coi sóc cho cha mẹ tôi và dạy bảo chúng tôi. Thỉnh thoảng lại kể chuyện cổ tích cho chúng tôi nghe, chúng tôi lấy làm thích lắm.

Những khi đi học về, thường thường tôi lại đem những chuyện nhà trường nói cho ông tôi nghe. Ông tôi lại nhân đấy mà giảng giải cho tôi học được nhiều điều khác nữa.

Ông tôi già mà vui tính.

14 - Bà ru cháu.

Bà ru cháu.

Trưa mùa hè, trời nắng chang chang, gió im phăng phắc. Trong nhà, ngoài ngõ, vắng vẻ, tĩnh mịch. Ở một chái bên, bà ôm cháu vào lòng. Hai bà cháu nằm trên cái võng, đưa đi đưa lại, tiếng kêu kẻo cà kẻo kẹt, theo một điệu.

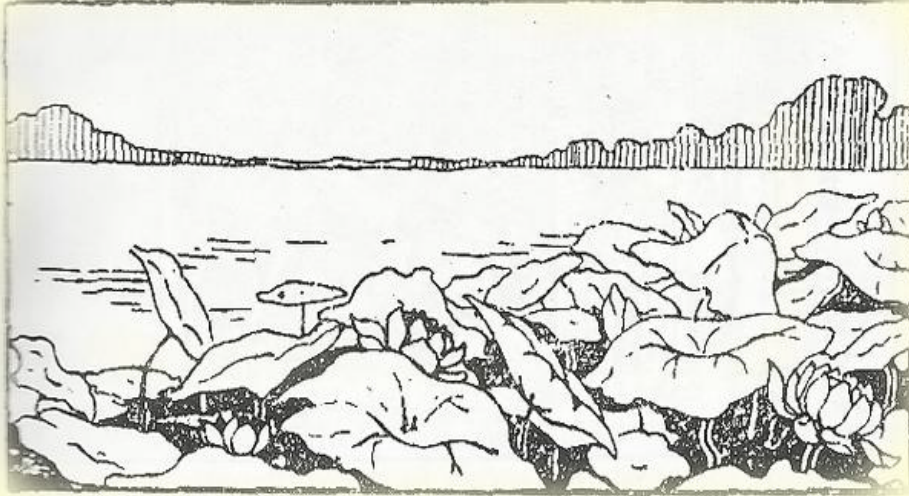
Bà cất tiếng hát, bà ru:
" Cái ngủ mà ngủ cho lâu,
Mẹ mà đi cấy ruộng sâu chưa về ..."

Cháu nghe êm tai, ra chùng thiu thiu ngủ, mà bà cũng ra dáng lim him hai con mắt ...

" Ừ, cái ngủ mà ngủ cho say,
Mẹ mà vất vả chân tay tối ngày ".

Bà đưa võng ru cháu.

15 - Cây sen

Đầm sen.

Trong đầm gì đẹp bằng sen,
Lá xanh, bông trắng, lại chen nhụy vàng.
Nhụy vàng, bông trắng lá xanh,
Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn.

Gần bùn mà chẳng hôi, tanh mùi bùn.

16 - Truyện hai chị em bà Trưng.

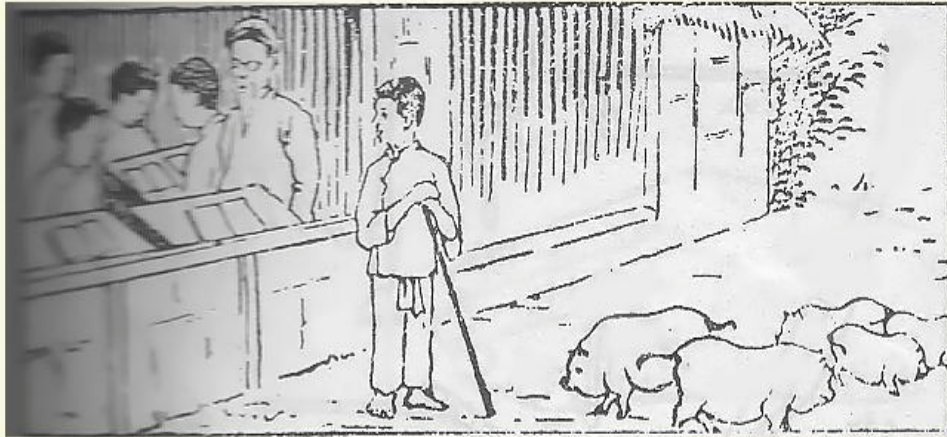
Bà Trưng Trắc là con gái một quan lạc tướng, lấy ông Thi Sách là lạc tướng một châu nay thuộc tỉnh Vĩnh Yên. Bà giận vì quan thái thú Tàu là Tô Định chánh sách tàn bạo, bèn đứng lên xướng xuất cùng với em là Trưng Nhị, chồng và các tù trưởng trong nước nổi lên. Bà bèn tự xưng làm vua, đóng đô ở Mê Linh, thuộc tỉnh Phúc Yên bây giờ.

Nhưng hai năm sau, vua Tàu sai một viên tướng tên là Mã Viện đem một đạo quân sang đánh nước ta. Bà Trưng Trắc thua, nước ta lại phải phụ thuộc nước Tàu như trước.

Hai chị em bà Trưng thực là hai vị Nữ anh hùng đầu tiên ở nước ta.

Hai chị em bà Trưng là hai vị nữ anh hùng nước ta.

17 - Chuyện người Thừa Cung.

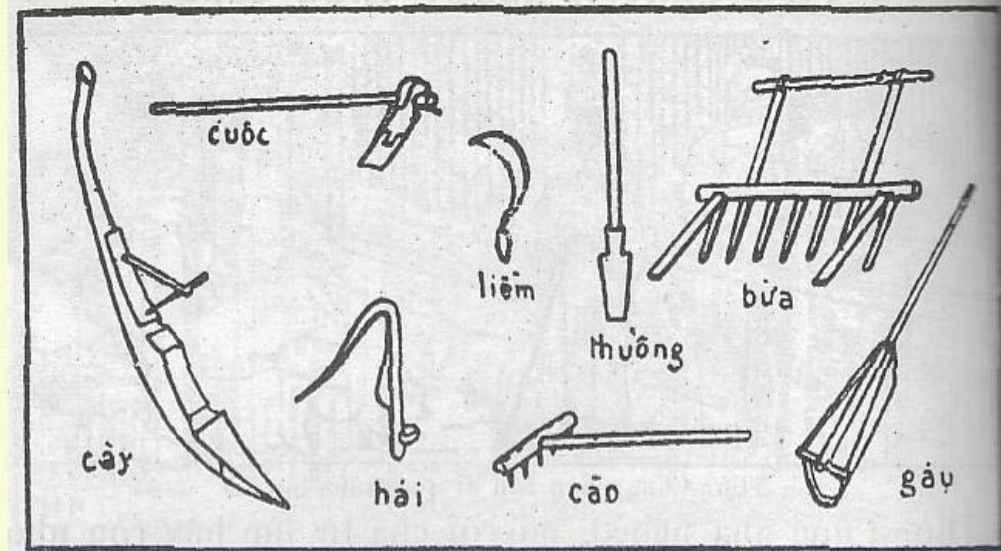

Thừa Cung chặn lộn đi qua trường học.

Thừa Cung nhà nghèo, mồ côi cha từ lúc hầy còn nhỏ. Khi mới lên tám, làm nghề chăn heo để nuôi thân. Trong làng có ông Từ Tử Thịnh mở trường dạy học, học trò xa gần đến học đông lắm. Thừa Cung cứ mỗi khi chặn lộn qua trường, thấy tiếng giảng sách, thì đứng lại nghe, trong lòng lấy làm vui thích lắm, muốn đi học. Sau anh ta xin đến ở nhà học để dọn dẹp, quét tước. Từ Tử Thịnh thấy Thừa Cung mặt mũi khôi ngô, thuận cho ở. Lúc rảnh việc, anh ta chỉ chăm chăm chú học hành. Được vài ba năm Thừa Cung thành một người học trò giỏi, có tiếng thời bấy giờ.

Ngheo mà chăm học thực là đáng khen.

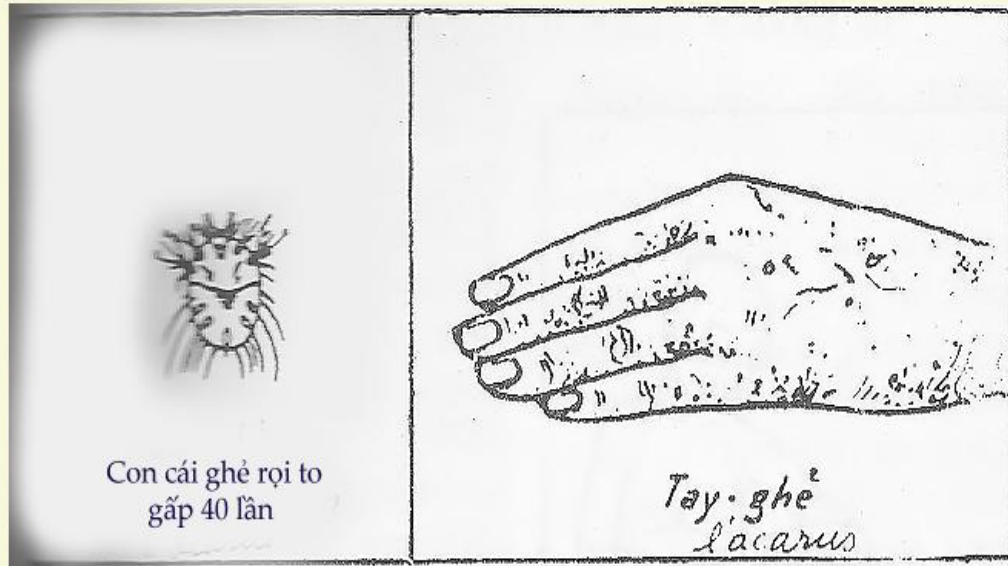
18 - Đồ làm ruộng.

Muốn xới đất lên, thì người ta dùng cày, hay dùng cuốc và cào. Cày và bừa thì dùng ở ngoài đồng, phải có trâu bò kéo. Cuốc và cào thì dùng ở vườn tược, tay người ta làm lấy. Đào đất thì người ta dùng cái xuống hay là cái mai. Đập đất cho nhỏ, thì người ta dùng cái vò bằng gỗ. Giữ cỏ cho sạch, thì người ta dùng cái nạo. Còn nhiều nơi người ta dùng quả lăn bằng gỗ hay bằng đá để lăn cho nhỏ đất, hoặc để trang cho bằng phẳng mặt đất. Đến mùa lúa chín, thì người ta dùng cái hái cái liềm để gặt, để cắt rạ. Hết thày những đồ ấy là đồ cần dùng cho những nhà làm ruộng.

Cày và bừa thì phải có trâu bò kéo.

19 - Bệnh ghẻ.

Con cái ghẻ rọi to
gấp 40 lần

Tay ghẻ
L'acarus

Bệnh ghẻ là một bệnh ở ngoài da, do con ghẻ mà sinh ra. Ai có bệnh ấy, thì lúc đầu ngứa ngáy, khó chịu. Sau thấy có những mụn, trước còn mọc ở kẽ tay, cổ tay, nếu không chữa ngay thì dần dần lan ra khắp cả mình mẩy.

Bệnh ghẻ là một bệnh hay lây, nghĩa là có thể truyền người nọ sang người kia được. Người ta thường lây bệnh ấy, là vì hay ở chung chạ với người có ghẻ, hoặc chung chăn chiếu, chung quần áo với họ.

Bệnh ghẻ hay lây.

20 - Bệnh ghẻ (tiếp theo)

Muốn không mắc phải bệnh ghẻ, thì ta chớ nên dùng những đồ đạc mà người có ghẻ đã dùng. Ta lại phải ở cho sạch sẽ, vì ở bẩn thường sinh ra ghẻ lở. Bệnh ghẻ không nguy hiểm gì, nhưng ghẻ tòm lám. Ai mắc phải bệnh ấy, thì nên chữa ngay. Mà chữa thì phải lấy xà phòng đen và bàn chải cứng mà xát vào những chỗ ghẻ cho bật máu ra, rồi tắm rửa cho thật sạch. Đoạn lấy thuốc ghẻ mà bôi. Còn quần áo thay ra thì phải bỏ vào nước sôi mà nấu. Cứ làm như vậy thì chẳng bao lâu khỏi ghẻ.

Xát ghẻ

Ghẻ thường tại bản mà sinh ra.